

JYX

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

This is a self-archived version of an original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details.

Author(s): Van Aerschot, Lina

Title: Pohdintoja tulevaisuuden hyvinvointivaltiosta

Year: 2018

Version: Published version

Copyright: © Van Aerschot, 2018

Rights: CC BY-NC-ND 4.0

Rights url: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

Please cite the original version:

Van Aerschot, L. (2018). Pohdintoja tulevaisuuden hyvinvointivaltiosta. Yhteiskuntapolitiikka, 83(2), 225-226. <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2018091735906>

mukset. Vastaavasti päihde- tai päihderikollisuustutkimus tai sukupuolierojen esiintyminen rikoksenteossa tai uhritumises- sa eivät juuri päässeet näkyviin tässä teoksessa. Yhtenä rajauksena – ei varsinaisesti puutteena

– on ollut poliisiorganisaatiota koskevan tutkimuksen vähäinen edustavuus, vaikka kirjassa on käsitelty kontrollia rikoksenteik- jän näkökulmasta tai yhteiskun- nallisena voimana. Oppikirja he- rättää todennäköisesti lukijois-

saan kipinän perehtyä tieteen- laan vielä syvemmin, jolloin tä- mä teos tulee osaltaan vahvista- maan kotimaisen kriminologian olemassaoloa ja kriminologien määrää tulevaisuudessa.

Pohdintoja tulevaisuuden hyvinvointivaltiosta

LINA VAN AERSCHOT

Hyvinvointivaltion vastaiskun kirjoittajien mukaan hyvinvoin- tivaltion kehitys Suomessa on pysähtynyt ja jopa taantunut. Poliitikassa keskitytään näprää- mään yksityiskohtia sen sijaan, että mietittäisiin, miten tulevai- suudessa turvataan niiden kes- keisen arvojen toteutuminen, joiden varaan hyvinvointivaltio on rakennettu.

Antti Jauhiainen ja Joonas Hermanni Mäkinen keskustel- levat kirjassaan ”yhdyshyväis- ten asiantuntijoiden kanssa siitä, miten vapaus ja demokratia voivat kukoistaa tulevaisuuden Suomessa”. Kirjoittajien mu- kaan suomalaisen hyvinvoin- tivaltion luoma tasa-arvo, tur- vallisuus sekä esimerkiksi pal- velut kuten koulutus ja tervey- denhuolto ovat maailman luok- kan saavutuksia, joita Suomes- sa ei osata kylliksi arvostaa. Tätä mieltä ovat myös haastateltaviksi valitut asiantuntijat.

Hyvinvointivaltion vastaisku pureutuu erittäin tärkeisiin ky- symyksiin ja nostaa esiin asioita, jotka ansaitsevat paljon nykyistä suurempaa huomiota niin pää- töksenteossa, yhteiskunnallisessa keskustelussa kuin kansalaisten arjessa. Kirjassa nostetaan suoma- laisen hyvinvointivaltion saa-

lutusten rinnalle yhteiskunnalli- set ongelmat, jotka kipeästi kai- paavat ratkaisuja. Korkea työttö- myys ja lapsiköyhyys näyttävät tulleen jäädäkseen, asenteet köy- hiä ja työttömiä kohtaan ovat koventuneet ja kerskakulutus on ympäristön kannalta kestävä- töntä. Monet ihmiset kokevat poliittisen päätöksenteon etäi- seksi ja omat vaikuttamismah- dollisuutensa olemattomiksi.

Jauhiainen ja Mäkinen ehdot- tavat, että hyvinvointivaltion tu- levaisuutta rakennetaan vapau- den, kansalaisia paremmin osal- listavan demokratian ja kaikil- le turvattavan hyvinvoinnin va- raan. Työtä jakamalla yhä useam- pi pääsee töihin ja liian suurten työmäärien alle uupuu yhä har- vempi. Demokraattista yritystoi- mintaa pitää tukea rahoituksella ja kanavoimalla julkisia hankin- toja. Päätöksenteon valtaa pitää siirtää kansalaisille yhdistämällä suoraa ja edustuksellista demo- kratiaa. Kulutuksen, kehityksen ja yhteiskuntasuunnittelun tulee olla ekologisesti kestävä. Ilmas- tonmuutosta vastaan pitää tais- tella paljon nykyistä tehokkaam- min. Sekä ympäristökysymys- ten ratkaisuun että eriarvoisuu- den poistamiseen tarvitaan laajaa kansalaisaktivismia. Kaikki Jau-

Antti Jauhiainen & Joonas Hermanni Mäkinen
Hyvinvointivaltion vastaisku
Like-kustannus, 2017

hiaisen ja Mäkinen esitykset ovat erittäin tärkeitä ja kannatettavia asioita. Miksi yhteiskunnassa ei sitten vain laiteta tapahtumaan?

Hyvinvointivaltion vastaisku kutsuu lukijan pohtimaan nimnomaan ratkaisumalleja ja kehitysehdotuksia, joilla hy- vinvointi ja vapaa yhteiskun- ta voidaan tulevaisuudessa tur- vata. Tämä on tervetullutta yhe- teiskuntatieteilijälle, joka usein keskittyy siihen, mikä on pie- lessä ja mihin ongelmiin pitäi- si puuttua. Ratkaisuja pohties- sa mieleen nousee erityisesti ky- symys ihmisten kiinnostukses- ta, viitsimisestä ja halukkuudes- ta tehdä jotain yhteisten asioiden eteen. Ovatko ihmiset valmiita luopumaan epäekologisesta ku- luttamisesta? Voisivatko ihmiset suostua oman työnsä muutta- miseen tai jakamiseen, jos se tar- koittaa myös tulotason laskua? Ollaanko eriarvoisuuteen todel- la valmiita puuttumaan, jos itse- kin täytyy jostain tinkiä? Kirjas- sa esitetyt ajatukset tulevaisuu- den hyvinvointivaltiosta raken-

tuvat vahvasti sen varaan, että vastaukset ovat myöntäviä.

Kirjassa esitetään Stephen Shalom'n ajatuksia siitä, miten demokratiaa ja päätöksentekoa voitaisiin kehittää avoimemmaksi ja miten ihmisten vaikutusmahdollisuuksia voitaisiin parantaa. Shalom edottaa mallia, joka on yhdistelmä edustajellisuutta ja suoraa demokratiaa. Käytännössä päätöksentekoa jaettaisiin pienempiin ryhmiin, joissa asioista keskusteltaisiin ja joista valittaisiin edustajia ylemmälle tasolle. Shalom kritisoi aiheellisesti sitä, että tällä hetkellä huomio keskittyy enemmän poliittikkoihin henkilöinä ja vähemmän asiakysymyksiin. Tätä voitaisiin muuttaa sillä, että ihmiset osallistuisivat sekä tärkeinä kokemisissa asioissa että esimerkiksi omalla asuinalueellaan ja työpaikallaan keskusteluihin ja päätöksentekoon.

Lukija ei voi olla miettimättä, että ihmisten täytyisi sitten todella osallistua muutoinkin kuin peukuttamalla Facebookissa tai äänestämällä *Putouksen* finalistia. Miten käy kirjassa esitettyjen kehitystarpeiden, jos ihmiset eivät olekaan valmiita muuttamaan asioita ja toimi-

maan toisin kansalaisina ja kulluttajina? Nämä kysymykset eivät vähennä kirjan esiin nostamien asioiden tärkeyttä ja siinä esitettyjen avausten arvoa. Ne kuitenkin kaipaavat huomiota ja vielä laajempaa keskustelua siitä, millaisia kulttuurisia, sosiaalisia tai vaikkapa kasvatuksellisia muutoksia tarvitaan, jotta ihmiset tekisivät kansalaisina ja kulluttajina erilaisia valintoja kuin tällä hetkellä.

Kirja on raikas ja helpopolkuihin. Teksti on kuitenkin myös hieman pamflettimaista ja tuntuu paikoittain jopa tarkoitushakuiselta – olkoonkin, että me yhteiskuntapoliitikot mielellämme luemme ehdotuksia siitä, miten tasa-arvoa, demokratiaa ja kansalaisten hyvinvointia voidaan edelleen kehittää. Huomio kiinnittyy myös siihen, että asiantuntijat, joiden ajatuksia kirja referoi, ovat kaikki yhdysvaltalaisia. Heidän esiin nostamansa esimerkit, tapaukset ja konteksti ovat pääosin Yhdysvalloista ja jäävät paikoittain etäiseksi.

Tieteellisesti ja tutkimuksellisesti orientoituneelle lukijalle *Hyvinvointivaltion vastaisku* ei ehkä tuo paljoakaan uutta,

vaikka kirja kokoakin yhteen tärkeitä keskusteluja kiinnostavaksi kokonaisuudeksi. Kirjalla on paikkansa suurelle yleisölle suunnattuna perusteoksena, joka yhtäältä osoittaa, miten pohjoismainen hyvinvointivaltio on onnistunut köyhyyden vähentämisessä, ja toisaalta kokoa erittäin tärkeää keskustelua siitä, mihin suuntaan hyvinvointivaltiotamme pitäisi kehittää.

Yksi kirjan keskeinen ajatus on huomion kiinnittäminen niihin peruseriaateisiin, joita suomalaisella koulutusjärjestelmällä, perhepolitiikalla tai tulonsiirroilla on onnistuttu edistämään. Näitä periaatteita, arvoja tai tavoitteita voidaan puolustaa ja kehittää eteenpäin erilaisin tavoin. Tärkeintä on, että emme tuuditaudu ajattelemaan, että tavoitteet on jo saavutettu eikä hyvinvointivaltio kaipaa enää muuta kuin yhteiskuntapoliittisten järjestelmien hienosäätöä. Jos emme aseta tasa-arvon, vapauden, demokratian ja kaikkien ihmisten hyvinvoinnin turvaamisen kaltaisia asioita tavoitteiksi, joiden eteen on tehtävä töitä, päädymme vähitellen tilanteeseen, jossa hyvinvointivaltion rakenteet lahoavat.